

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od peterskopne petiti-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Klerikalno združništvo na Kranjskem.

Interpelacija dr. Tavčarja in tovarišev na ministrskega predsednika kot voditelja ministerstva notranjih del in pravosodja ter na poljedelskega ministra v seji poslanske zbornice dne 28. aprila se glasi:

II.

Tudi pri sodnih oblastvih se je udomačil jako čuden nazor o določbah zakona z dne 9. aprila 1873. državnega zakona št. 70. Pri registriranju zadrug se namreč vpoštevajo samo formalna stran zakonovih določb, dočim se za vsebino dotičnih statuten nihče ne meni. Bodi nam dovoljeno, navesti v tem oziru dva izgleda.

»Gospodarska zveza« v Ljubljani je na podlagi zakona z dne 9. aprila 1873. državnega zakona št. 70. ustanovljena zadruga z omejeno zavezo. § 1. združnega zakona določa izrečno, da mora vsaka zadruga imeti vedno edinole gospodarski namen. S tem, da zahteva zakon gospodarski namen, so za vselej iz med zadrug izključene tiste združitve, ki imajo idealne namene, poduk, zabavo itd., toliko bolj, ker pravi isti zakon v § 88, da zadruga, ki raztegne svoje delovanje na druge namene, kakor so določeni § 1., stori prestop, ki se more kaznovati z globo do 300 goldinarjev.

Pravila »Gospodarske zveze« stoje v kričečem nasprotju s temi zakonskimi določbami. Po svojih pravih je »Gospodarska zveza« opravljena, prirejanje podučne shode in izdajati tiskovine in časopise, ustanovljati strokovne knjižice in kmetijske muzeje; gojiti kmetijsko statistiko; prirejanje razstave; podeljevanje javna pripoznanja, odlikovanja in darila ter priporočati vladi ali deželniemu zastopu podelitev priznanj in podpor; izrekanje svoje mnenje o deželno kulturo zadevajajočih zakonskih načrtih, nameravanih napravah in zavodih; sodelovati pri razdeljevanju

državnih, deželnih in drugih podpor itd. itd.

»Gospodarska zveza« ima s temi pravili namen, iztisniti c. kr. kmetijsko družbo kranjsko. Da bi ta svoj namen bolje dosegla, se je na primer vprizorila tudi znana žindra afeta.

Po teh pravilih ima »Gospodarska zveza« delokrog, kakor komaj kak deželni kulturni svet. Kako je bilo mogoče take statute registrirati, kako se je mogel tak delokrog pripoznati navadni, na podlagi zakona z 9. aprila 1873 ustanovljeni zadrugi, to spada med tiste neumljivosti, s katerimi si je avstrijska birokracija pridobila prav specijalen renomé.

Ravno to velja o pravilih »ljudske posojilnice« v Ljubljani, največje izmed klerikalnih posojilnic. § 13. pravil te zadruge obsega določbo o razdelitvi čistega dobička in se glasi:

»Čisti dobiček se porabi tako-le: Najprej se odšteje 10% na korist rezervnega fonda. Ostanek se razdeli kot dividenda na glavne deleže. Ta dividenda pa ne sme znašati več, kakor 5% deleža. Od pokritja 5% dividende preostalega zneska se da polovica rezervnemu zakladu, polovica pa razpoložnemu zakladu. Prvo polovico sme občni zbor določiti tudi za ustanovitev posebnih rezerv, na primer za pokritje eventualnih izgub, za obnovitev inventarja, za zagotovitev 5% dividende v slučaju, če čisti dobiček ne zadostuje. O porabi razpoložnega zaklada odloča načelstvo. Ta zaklad naj se porabi zlasti za dobrotelne in sploh koristne namene. Opravilni deleži se ne obrestujejo in ne nosijo nikake dividende.«

Ta določba je nekaj nečuvnega. § 5. združnega določa, da mora združna pogodba obsegati določbo o razdelitvi dobička in izgube med posamične združnike. S tem je rečeno, da morajo združniki dobiti ves čisti dobiček. Sicer ni dvoma, da je pri posojilnici dovoljevanje kredita

glavna stvar, čisti dobiček pa je lahko čisto podrejenega pomena, ali zakon je zadrugam z ozirom na preetost, ki jo vživajo, dal naročilo, se tesno držati v § 1. združnega zakona imenovanih namenov in v tem okviru je prostora samo za gospodarsko pospeševanje lastnih članov. Celo podpiranje obče koristnih naprav je izključeno.

Zakaj tako?

Z Dolenjskega, 1. maja.

II.

Bilo je treba v tem gospodarstvu raznega orodja in obleke. Začelo se je diferenciranje dela, rokodelci so nastali na kmetiji. Vsaka grajščina (Lehenhof-Frohnhof) jih je vzgajala in imela. Ti so se tudi nastanili na kmetijskih domovih, dasi se je reklo, da je kmet sam svoj rokodelc. »Der Bauer bringt sich selbst fertig.« Rokodelec se je sčasoma nastanil okoli škofovih domov, samostanov, okoli romarskih cerkva. Nastala so mesta. Z rokodelcem nastopil je v tem kmetiskem gospodarstvu nov človek, kojega neposredno ne živi kmetovanja, ki živi o izmenjanju svojih izdelkov s produkti kmetije. Glavna misel tega mestnega gospodarstva je posebno obrtno delo za potrebe drugih zlasti kmetov ter izmenjava izdelkov za izdelke kmetije, da si s tem pridobi potrebni živež in drugo. Ti prvi meščani niso visoko letali. Le toliko so delali, da so izhajali, in dobili kar je za življenje potrebno. Potrebe, da se kaj več čez to mero pridobe, niso poznali. Kar so pa več pridobili, dali so cerkvi, da si pridobe tako zveličanja, dali so za uboge, katerih je dosti bilo, za zgradbo cerkva in še za dragocenosti v pohištvo.

Tem ljudem se pridruži trgovec. Kmalu za rokodelcem stopi ta pijonir naše kulture na plan.

Tudi ta ne išče profitov. On je zalagatelj raznih stvari, ki jih shranja in sortira. Le tuji elementi so brezobzirnejši. Ali velikih profitov ni pridobiti. Nič cest, nevarno potovanje. Le v Ita-

liji se že prej razvija trgovec, ki kaj več pridobiti hoče. Morje, sveto morje! Žid in Lah sta tudi mej Nemei in Slovani. Ali kar ti delavci kaj več pridobijo, ne obračajo v to, da še več pridobijo, ampak kupi se, če je mogoče — zemlja je tedaj že v močnih rokah, kaka grajščina, na kateri se pusti druge za-se delati. V teh časih se ustanovi rokodelska trgovska zadruga, ki varuje vsakemu mojstru gotov krog odjemalcev, katera ne pripušča, da kdo več pridobiva, kar rabi za svoje preživljenje. V teh časih je katoliški duhovnik — in posebno menih — glavni voditelj. Skozi njegove roke gre po večjem vse, kar imata tlakar in meščan razven za golo življenje potrebnega. Kat. hierarhija se razvije do gorostasne mogočnosti. Ona se polasti skoraj polovice zemlje, ona zbira bogastva iz dela tlakarjev ter meščanov, kapitalije, vrednosti v velikih posestvih, fondih. Ona organizuje finančni sistem, kakor nobena država ne. Desetine zbira, odpustke prodaja, testamente dela, Petrov novčič pobira. »Camera apostolica mater pecuniarum.« Ona je zbiralca gotova bogastva (Barvermögen). V naturalijah se ni mogel plačevati v Rim cerkveni davek. Inocencij III. (1198—1216) je razvil v velikem slogu ta cerkveni finančni sistem. Od tega časa nastopi občni cerkveni davek in stopi v ozadje patrimonialni davek grajščakov. Koncem srednjega veka — 15—16 stoletja vodi ta papežev finančni sistem do revolucije, do nastopa luteranizma. Papeštvo je s tem pospeševalo spremembo večjih dohodkov v denar. Ta sistem je tudi centraliziral sprejemanje davkov in s tem pripomogel do denarnega gospodarstva, ki je potem nastalo na mesto naturalnega prejšnje kmetije in prvega meščanskega gospodarstva. Po vsem svetu se ni dalo napraviti papeževih kašt in kleti. Honorij III je dal leta 1217 madjarskim škofom ukaz: ut vi cesimam fideliter redigant in pecuniam. To zbiranje denarja zavejo socialisti akumulacijo premoženj.

Papeštvo in drugo kat. duhovstvo

je to razumelo tako dobro, kakor laški in drugi Židje. Saj so bili papeževi posredovateli v tej akumulaciji denarja laški Lombardi in Židje. Papeštvo je dobivalo in zbiral velikanske svote. Zraven njega so zbirali kat. viteški redi taka premoženja. Po vsej Evropi so bili, imeli najlepša posestva in tisoče tlakarjev ter davke pobirali na kmetih in v mestih. Ti vitezi so bili jako dobri trgovci. Namen njihove ustanovitve je bil boj proti nevernikom. Kupovali so od kraljev cele dežele. Le nekateri francoski kralji so se smeli meriti glede finančne moči s temi vitezi. Zbiratelji premoženja v denarju bili so tudi kralji ter veliki grajščaki ter samostani. V mestih je bilo sčasoma nekaj tega zbiranja. V mestih so živeli grajščaki, na katerih posestvih so mesta nastala. Razne davke so pobirali. Prodajali zemljišča in stavbišča drago. Mesta so bila obdana zaradi varnosti z zidovi; malo prostora je bilo v njih. Ti patriociji so imeli vsakovrstne prodajalne ali jih dajali v najem.

Papeži, škofi, samostanski opatje so imeli posvetne ljudi v službi, tako večji grajščaki, ki so oskrbovali njih dohodke. Ti so svoje gospodarje goljufali, goljufali davkoplačevalce ter si pridobili premoženja. V najem so ti ljudje jemali davke in desetine. Treba je bilo gotovega denarja v vednih bojih cesarjev za rimsko cesarstvo in posebno za križarske vojne, v katerih je zaplelo papeštvo vso osrednjo in južno Evropo. Fužinarstvo se je razvijalo. Meščani, grajščaki, duhovniki so imeli svoje deleže pri fužinah za zlato in srebro. V križarskih vojnah se je spravljal v denar, kar se je moglo. Našli so se ljudje, ki so ga imeli in z njim ceno kupovali, ali denar dajali proti zastavi zemljišč.

Posebno dobro so tržili v križarskih vojnah laški Lombardi in Židje. Slednji so že od nekdaj bili na trgovino vezani, ker niso smeli imeti zemljišča v lasti. Bankirji so nastali. Papeštvo jih je imelo v vseh deželah. Začetkoma so le hranili denar in vrednosti ter denar

LISTEK.

Povest izgubljene duše.

Temna noč je padla na zemljo. Dež je lil curkoma. Življenje po ulicah postaja vedno manje in tišje. Le tupatam hiti kak človek po mestu skrbno zaviti v svoj plašč.

V predmestju je še nekaj življenja, delavci in delavke hite od dela. Nizke kočice so njih domovanje.

V zaduhli beznici predmestne gostilne je sedel kakor po navadi Mirko Sever.

Ni se menil za ostale pивce. Zamisljen na komolce opt zre predse. Globoko udrté oči mu krožijo brezizrazno okoli, dolgi lasje mu vise razmršeni po glavi. Upala lica pričajo o bedi.

Skrajno je zanemarjen. Tesno je zaviti v brezbarven raztrgan havelok. Zdajnjindaj pogleda po sobi, potem izprazne svoj kozarec in zopet premišlja.

Ostali pivci postajajo vedno bolj glasni. Hripavo kriče in se reže. Sami delavci so, ves svoj teden-

ski zaslužek zapravijo v soboto, potem pa cele dneve in tedne stradajo. V pijači si iščejo iz resignacije tešila, dokler se ne uničijo.

To vedo, a jih ne straši, saj kaj naj jim še donese življenje, kakor boj za obstanek, stradanje, bedo?

Tudi danes je sobota.

Vse svoje napore, ves svoj znoj pozabijo za par trenutkov.

V sobo pride mlada natakara.

Kosmate opazke in dovtipi se zbirajo na njen račun.

Tudi mladi Sever se ozre nanjo.

Zasmili se mu ubogo dekle, ki je izpostavljeno nečlovečnosti življenja, ki se igra z njeno mladostjo in njeno lepoto.

Hitro izprazni svojo četrtinko, pokliče natakara k sebi in si naroči novega vina.

Ko ga ta donese, jame se z njo pogovarjati o vsem mogočem. Gostje so se čudili, da je vendar enkrat ta vedno molčeči pijanec slednjič jel govoriti. Nekaj časa so ju poslušali, potem so ju pa pustili...

Severju se je dopadala ta deklica.

Vprašal jo je:

»Kako ste vendar zašli v ta blog?«

Odvrne mu:

»Izstopila sem iz svoje prejšnje službe, druge nisem dobila. Doma imam bolno mater, pomagati ji moram. Prevzela sem to službo, da morem sebe in svojo mater pošteno preživeti.«

Sever se na ves glas zasmeje.

Ona ga začudeno pogleda.

»Zakaj se smejite?«

»Rekli ste, da morate živeti pošteno! Haha! Pošteno! Pogledajte me! Jaz sem hotel in sem živel pošteno! A kaj sem! Berač! Hrepenel sem po lepem in poštenem! A, kaj je danes lepega, poštenega? Vse je krinka, lepa krinka, spodaj pa blato. Vse življenje je pobeljen grob, poln smradu in gnilobe. In takrat sem postal tudi jaz lopov!«

Ona mu preplašeno odgovori:

»Ne razumem Vas!«

»O, dekle, razumelo me boš še!«

Od bližnje mize zavpije hripav glas:

»Natakara, vina!«

Ona pa odhiti od Severja.

On pa sedi še dolgo časa pri svojem vinu. To dekle mu je zopet poklicalo v dušo njegovo življenje.

Kakor temna senca je vse bežalo mimo njega.

Poln idealov je bil dijak Mirko Sever

Vse kar je videl na svetu, zdelo se mu je lepo in pošteno. Bil je dober dijak. Vsi tovariši so ga imeli radi in ga spoštovali. Mirno je bilo njegovo življenje. Boja ni poznal. Pošteno življenje je bilo vrhunec njegovih teženj. A hipno je padla na njegovo dušo nesreča.

Nenadno, sam se ni niti zavedel, ležal je strt, uničen na tleh. Kakor podere nakratni strel na tla čilega jelena, padel je tudi on...

Seznani se je z mlado gospico... V istem hipu je občutil do nje tiho nagnjenje.

Ni še poznal dosedaj tega čuta. Nekaj novega je prišlo v njegovo življenje. Prej vesel družabnik, postal je sedaj tih, sam.

Sam ni vedel, kaj se godi z njim. Zdelo se mu je le to, da se mora sedaj zgoditi v njegovem življenju sprememba, ki ga bo ali osrečila ali uničila. Strah ga je postalo prihodnosti.

Lepa svetla mu je bila prej bodočnost. Življenje mu je bilo dan veselja in sreče.

A naenkrat mu je izginila vsa ta iluzija.

Temna strašna je ležala pred njim bodočnost, polna skrbi, polna boja.

Odkril ji je svojo ljubezen, pošteno ljubezen.

Ona pa se mu je nasmehnila in zaničljivo rekla:

»Norec!«

Sever pa se je obrnil in odšel. Bil je kot uničen, nobenega veselja ni imel več. Pasti pa ni hotel.

Zbral je vse svoje moči, živeti je hotel. In kakor prej še nikdar, vzbudilo se je v njegovi duši nepremično hrepenenje po življenju. Ni hotel postati žrtev nesrečne ljubezni.

Toda zaman!

Ni več ni imel miru, kakor furija so ga preganjale misli: Kaj hočeš? Nikdar več ne vstaneš! Pri vsakem delu so se razblinjale njegove misli v nič... Svojih misli ni mogel več zbrati. Kako je hrepenel po svojem prejšnjem življenju. A vrniti se ni hotelo. In obupal je nad vsem. Izgubil je slednjo moč, izgubil svojo energijo. Nobenega dela se ni mogel lotiti.

Hotel se je razvedriti. Jel je zopet zahajati v družbo. A dolgo ni vzdržal. Prejšnji prijatelji mu niso več ugajali. Iskal si je nove družbe.

Nekega večera sreča mlado damo. Začetkoma se ni menil zanjo. Odelej

menjavali, pozneje pa bili veliki trgovci z denarjem, ki so odvzeli fevdalni gospodi, posebno pa papežev dosti premoženja. Papeštvo je te trgovce tudi pooblastilo, da iztirjajo njegove dohodke. „Campores camerae apostolicae.“ Ti večji trgovci jemljejo v najem vsakovrstne dohodarine feudalne gospode ter to gospodo skubijo. Ti ljudje nimajo pojma o vrednosti denarja. A vse hočejo imeti, kakor bogataši meščani. V mestih se namreč sčasoma razvija večja obrt, trgovina in ž njima udobnejše razkosnejše življenje. Razne vojske, zlasti križarske privajajo ljudi v razne kraje. V Italiji je že par sto let prej, kakor pri nas in na Nemškem razvito gospodarstvo, ki goni trgovca obrtnika za večjimi profiti, meščana do tega, da se z denarjem denar zasluži. Fevdalni gospod plača vse drago da le dobi, samostanski opat kupi za delo tisoč tlakarjev redko kožuho vino, svilo ali žamet. Svet se je po križarskih vojnah odprl, ljudje so šli v boj za Jeruzalem, da si pridobijo v Aziji bogate kolonije. Italijani posebno so izkoriščali te tuje svetove, ropali iste ter spravljali ljudi kot sužnje na evropski trg. Velikanske dohodke so imeli. Delo meščanstva se razvija, diferencira. Zadruga roko-delec, meščanov pokajo, individualizem hoče svoj prostor. Več denarja — ž njim se vse kupi — je poželjenje vseh. In v mestih so patriciji, ki še imajo mestno zemljo v rokah in rente od nje. Ti se udeležujejo kupčij družih. Trgovske družbe nastajajo, ki po vsem svetu po zaslužkih iščejo. In kolonije se v družih svetovih dobivajo, grozno izropajo. Ropanje ladij ali trgovstva ni kaznjivo.

Proti nadškofu Kohnu.

Že cele tedne straši vso javnost takozvana »Rectus«-afeta, v kateri se tako osvetljuje vsemogočnost cerkve v klerikalni državi, kakršna je Avstrija. V zadnji seji državnega zbora je prišla ta afeta v javno razpravo.

Sprožil je zadevo poslanec dr. Stransky, ki je navedel marsikaj značilnega iz kraljestva nadškofa dr. Kohna. Ta Kristusov apostelj ne pozna lepše zabave, kakor se tožariti z malimi posestniki in s svojimi podrejenimi duhovništvom. V svoji brezumni skoposti in brezsrčnosti je dal v najem celo listje, gobe in jagode v svojih gozdovih. Svoje podrejene duhovnike preganja in šikanira na vse načine, posebno ako so češki rodoljubi. O njegovi masčevalnosti najbolj priča njegovo samovoljno postopanje zoper duhovnika Očaška in Hoferja. Interpelant je zahteval, naj vlada ta slučaj strogo preišče ter izroči akte državnemu pravdnistvu, da začne nadškofa kazensko zasledovati.

Vladni zastopnik, sekcijski načelnik dr. Neubauer je priznal, da je način, kako je prišel nadškof do brzojavnega rokopa, kazniv za urad-

nika ter se bo postopalo proti istemu zaradi kršitve uradne dolžnosti.

Posl. duhovnik dr. Scheicher je razpravljal o nevolji duhovništva pod nadškofom dr. Kohnom. Duhovniki so pretrpeli že veliko krivic. »Ako bi Izveličar prišel zopet na svet, bi bilo prvo, kar bi storil, da bi zgrabil vrv ter izgnal iz cerkve marsikoga, ki ne spada v njo.« Da si je upal nadškof po nedolžnem zapreti kaplana Očaška, to dokazuje, da je v olomuški nadškofiji pravica že davno šla spat. Državni zbor mora ta slučaj obsoditi. »Obžalujemo, kar se je zgodilo ter izrekamo nad nadškofom svojo obsodbo.«

Posl. Schuhmeier je navajal razne tožbe, ki jih je že imel dr. Kohn. Enkrat je bil obsojen na 90 K sodnih stroškov ter se je pustil rubiti. Plačal je šele potem, ko je prišla sodna komisija na njegovo posestvo. Nadškof je celo odpovedal plačati 816 K cerkvenega prispevka, dasi ima 1.600.000 K letnih dohodkov. Posl. Eldersach: »Umazanec!« — Posl. Iro: »Morebiti mora drževati mnogo otrok.« — Posl. Schalk: »Mnogobrojno družino!« — Posl. Schuhmaier: »Oficijalno se o tem nič ne ve. Mož, ki zna tako varčevati, kakor nadškof, ni ravno natančen s svojimi državljanskimi dolžnostmi. Dohodnino je tako smešno malo napovedal, da mu je davčna oblast vrnila napovedno polo z opazko, naj resnično napove. Vključ svojem bogastvu pa je tako brezsrčen, da pusti celo starčke in matere-dojilke zapreti, ako jih zasači v svojih gozdovih pri pobiranju dajčja.« Govornik je zaključil svoja izvajanja z zahtevo: Ločitev cerkve od države.

Napad v Solunju.

Sedaj šele se je izvedelo, zakaj so dohajala o atentatu v Solunju tako nejasna poročila. Brzojav je bil razdejan. Razun otomanske banke je bila razdjana tudi nasprotna metilinska banka, nadalje klub tujcev, kjer je bil ravno ta čas tudi nemški konzul, ki je ranjen, nadalje mestni restavrant in še nad 40 drugih poslopij. Orožniki in policaji so preganjali napadalce ter se je razvil po celim mestu boj. Puške so pokale do polnoči. Seveda je vsaka trgovina in vsak promet ustavljen. Tudi na turško glavno pošto se je izvršil napad, ki pa ni napravil dosti škode. V nemškem klubu so bile tri osebe ranjene, ena po ubita. Na nemško šolo se je streljalo z bombami. — Avstrijska eskadra v Smirni je dobila ukaz, odpluti v Solunj. Ladje »Habsburg«, »Wien« in »Magnet« so že dospеле v Solunj pod poveljstvom kontreadmirala Kneisslerja.

ga je srečavala vsak dan. Ko gre nekega dne zopet za njo, ji pade iz rok rokavica. On se naglo skloni in ji jo pobere. Predstavi se ji in jo spremlja.

Odslej jo spremlja vsak večer... Bila je videti jako pretkana ženska...

In v tem času polastila se je Severja nepremična strast. Ni se mogel premagovati...

Tudi ona je govorila včasih jako dvoumno...

Slednjič zve Sever, da ta ženska ni nič prida...

Boj z ideali, kolikor jih je še imel sedaj, je prenehal. Podlegel je. In jel je padati.

Strast se ga je popolnem polastila. Izstopil je iz šole in vstopil v pisarno kot pisar. Edino sladkost življenja je videl v uživanju.

Ves svoj zaslužek je zapravil s to vlačugo. Pozno ponoči sta se klatala po ulicah in najnesramnejših breznicah.

Mislil ni ničesar več. Zdela se mu je življenje le kot sen. Življenje ni hotelo njegove poštenosti. Postal je lopov. Ko je sedel v pisarni in pisal, vrnil so mu je včasih v dušo kak spomin.

Včasih je sklenil zopet postati pošten. Delal si je trdne sklepe in na-

črte o novi bodočnosti. A ni imel več moči.

Pred pisarno ga je čakala njegova »ljubica«.

In zopet so izginili vsi naklepi lepi načrti. Z vso silo je skušal zatreti spomine.

A ni se mu posrečilo. Kakor žarek je včasih šinilo mu v dušo novo življenje. Druzega ni več mogel, proklinjal je sebe, svoje življenje, svojo usodo, proklinjal je vse.

Kakor blazen je divjal okrog. Bil je prepričan, da je izgubljen. Uporabiti je hotel še te dni svojega življenja. Živel je naprej; tako kakor je prišel, hotel je tudi končati!

In tega konca se ni bal!

Njegova narava ni mogla prenesti tega življenja.

Zbolel je. Dolgo časa je ležal v bolnici...

Ko je ozdravel, ni hotel stopiti več v službo, dovolj mu je bilo vsega. Svoje prejšnje »ljubice« ni videl več!

Noč in dan je popival okrog... Zmanjkalo mu je denarjev. Druzega mu ni kazalo, jel je beračiti. Kar je podnevi priberačil, to je ponoči zapil. Bil je prepričan, da ne more več živeti.

Istotako ladja »Budapest«. Ruski poslanik je izročil sultanu nekaj ultimatum, v katerem se grozi, da bo Avstrija izkrcala svojo mornarico v Solunju ter zasedla »Novi bazar«. Množica v Solunju je baje linčala nekatere napadalce z dinamitom. Po drugih virih so uprizorili Turki strašno klanje med Bolgari, več sto oseb je mrtvih. — Albanci v Istipu so izdali po celi deželi sledečo proklamacijo: »Čujte vsa mesta in vsi kraji! Ljudski sklep pravi, da morate biti vsi pripravljeni na vojsko. Ko bodo izklicatelji se drugi oglasili, prihitite vsi od 17. do 70. leta skupaj. Vsi pridite pod zastavo, ki so že pripravljene. Vsaka krvna osveta med vami se tedaj odpusti. Vseh 7 kraljev (velesile) se je združilo proti nam, toda mi ne bomo ničesar o njih vedeti, četudi bi jih ne bilo samo sedem, temuč sedemdesetkrat sedem.« Kakor vse kaže, je odločitev sedaj pač neizogibna. Turška vlada se je končno le odločila ter proglasila v Solunju naglo sodbo. Predsednik temu sodišču je bivši vali Edip paša.

Politične vesti.

— V kvotno deputacijo so izvoljeni iz državne zbornice sledeči člani: vitez Abrahamowicz, Baumgartner, dr. Fiedler, vit. Jaworski, Kaiser, dr. Kramaf, dr. Menger, baron Schwegel, Povše in grof Zedtwitz.

— O reformi tiskovnega zakona. Niževavstirska odvetniška zbornica vloži poslanski zbornici petico za spremembo vladnega načrta o reformi tiskovnega zakona. Predlagane spremembe se tičejo sprejemanja popravkov in odprave porotnega sodišča v tiskovnih pravdah.

— Italijanska pravna akademija v Inomostu. Na inomoški univerzi sta začela italijansko predavanje suplent Zaneti in profesor Lorenzoni. Ker so nemški dijaki vsled tega grozili z demonstracijami, jih je rektor zagotovil, da je Lorenzonijevo habilitiranje zadnje, ker se itak ustanovi lastna italijanska pravna akademija, vsled česar bo nemški značaj vseušilišču najbolj varovan. Ako bi se taki akademiji delala v Inomostu nasprotja, ustanovi se ali v Gradcu ali na Dunaju.

— Zoper nadškofa dr. Kohna. Češki listi prinašajo javno pismo moravskih duhovnikov na kardinala, v katerem pismu se opozarja, da je dr. Kohn skušal dominikanske duhovnika Strnada zavesti, da bi izdal spovedno tajnost glede kaplana Hoferja. V pismu se zahteva preiskava zoper nadškofa.

— Nemški cesar je prišel s princema Viljemom in Eitel-Friderikom v soboto v Rim ter bil na kolidvoru pristrčno sprejet po kralju in princih.

Bal se je le samo svojih spominov...

In danes so se mu zopet vsilili v dušo spomini. Kakor še nikdar, je videl danes svoje življenje.

Plačal je in odšel...

Dež je prenehal. Ulice so bile popolnoma prazne.

Nekaj časa blodi okoli po mestu. Dovolj se mu je zdelo vsega! Konec mora priti.

Kaj ga še čaka, beda, nesreča! Dovolj je že preстал. Več ne more. Kaj išče še pravzaprav na svetu. Mogoče še tega, da bo umiral na cesti kakor pes? Ne!

Hrepenenje po smrti se mu je porodilo v duši.

Zakaj ni že umrl v bolnici?

Hitel je po mestu naprej. Ko pride na most, obstoji. Ozre se navzdol. Mogočno se vali valovje naprej... Tako skrivnostno šepeta, tako vabi... K počitku, miru... Tu ni viharjev življenja... le mirno šuštenje... Sever ne pomišlja... dvigne se preko ročaja in izgine v temnem valovju...

Drugo jutro so našli ribiči v reki utopljenca. W. J.

— Odstop srbskega naučnega ministra. Minister Lazarević je odstopil. Na njegovo mesto je imenovan senator Živanović iz liberalne stranke.

— Penzijsko zavarovanje sasebnih uradnikov. Vlada je spremenila tozadevni načrt socialno-političnega odseka v toliko, da se ustanovi centralni zavod ter se začne zavarovalna obveznost že pri dohodkih 600 K, ne pa šele pri 900 K. Obvezani se razdele v šest razredov.

— Grof Lambsdorff je zahteval v imenu ruske vlade pri sultanu, naj se kompromitirani albanski glavarji pozaprejo ter se začno nemirna plemena razoroževati.

+ Simon Rutar

Danes zjutraj našli so profesorja Simona Rutarja stanujočega v Mediatovi hiši na Dmajski cesti št. 19 med vratmi njegovega stanovanja mrtvega. Na lice mesta došla policijska komisija je konstatovala, da je prof. Rutar umrl vsled opeklin, ki jih je imel na prsih, na hrbtu, na obeh rokah, na trebuhu in na stegnih. Koža je vsa ožgana in se lupi od života. Truplo so našli med vratmi na nekem zaboji, in so bila zunanja vrata krvava, na tleh pred vratmi so ležali ožgani kosci srjace. Tla na hodniku so bila tudi krvava in je sled peljala na stranišče, kjer so se spet našli kosci srjace. Na deski pri kloseti je stal svečnik, v katerem je bila sveča dogorela. Črevlji so ležali na tleh. Ker je bila postelja odgrnjena in že rabljena in sta ležala suknjič in telovnik Rutarjev na stolu, se sklepa, da je šel prof. Rutar prišedši okoli 10. ure včer domov z gorečo svečo na stranišče in jo postavil menda približno poleg sebe tako, da se mu je vnela srjaca in začela goreti. Rutar je sicer obleko strgal raz sebe in tekel v stanovanje, ali vsled prevelikih bolečin so ga zapustile moči, in se je med vratmi zgrudil na tam se nahajajoči zaboj in umrl. Na pomoč klicati ga ni nihče slišal. Truplo so prenesli v mrtvašnico k sv. Krištofu. Pogreb bode jutri.

Tako tragično se je končalo življenje polno neutrudnega dela.

Prof. Rutar je bil rojen v Krnu na Tolminkem in je dosegel starost 52 let. Po zvršenih vsučiliških študijah je bil najprej suplent v Gorici, potem pa več let profesor v Kotoru in v Spletu. L. 1881. je prišel v Ljubljano in bil najprej profesor na realki, od l. 1890. pa na II. gimnaziji.

Rutar je bil blaga duša, da malo taci. Svoj slovenski narod je ljubil z mladeniško navdušenostjo in ves svoj prosti čas posvetil raziskovanju slovenske zgodovine. Rutar je priobčil celo vrsto temeljitih zgodovinskih razprav, največ v slovenskem, deloma tudi v nemškem jeziku. Tudi našemu listu je bil zvest sotrudnik in spisal za naš list na stotine notic, ter mnogo listkov in člankov.

Zalnja leta je hudo bolehal in so zdravniki bili mnenja, da so dnovi njegovega življenja šteti. Tragična smrt prof. Rutarja je v vseh krogih obudila najiskrenejšo sočutje.

Bodi značajnemu rodoljubu in velezaslužnemu književniku časten spomin.

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 4. maja.

— Občinski svet ljubljanski ima v torek 5. maja ob šestih pop. sejo. Na dnevnem redu so med drugimi naslednje točke: Personalnega in pravnega odseka poročilo o izidu letošnjih dopolnilnih volitev v občinski svet; volitev podžupana; volitev osmero stalnih odsekov; dopolnilne volitve v klavnično ravateljstvo; direktorij mestnega užitninskega zakupa; direktorij mestne elektrarne; kanalizacijski, regulacijski in pokopališki odsek; naborno komisijo; komisijo za odmerjenje vojaške takse; disciplinarno komisijo; upravni odbor mestne hranilnice; o poročilu mestne hranilnice ljubljanske glede odobritve nekaterih dovoljenih posojil po 4½%; o prošnji hišne posestnice Josipine

Rönerjeve za oprostitev skupne zastavne pravice glede 3½% državnega posojila; o prošnji Ivana Hypocherja za zagotovilo sprejema v domovinski zvezo mestne občine; o prošnji Lorenca Keržeta za zemljeknjižni izbris služnosti za kopanje ilovice; o županovem dopisu v zadevi odkupa Perdanovim dedičem lastnega sveta ob Domobranski cesti; o prošnji Matveža Šokliča, da bi se mu do preklicati pustil v najemu oni svet, kateri mora povodom stavbe nove hiše na trgu pred konjušnico odstopiti v regulacijske namene; o prošnji odbora društvene godbe za podporo; o škotraciji mestne blagajne dne 24. marca t. l.; o dopisu »Trgovske in obrtne zbornice v zadevi potrebnega razširjenja njenega stanovanja; o ponudbi družbe sv. Cirila in Metoda, da bi mesto odkupilo knjižnico iz zapuščine dekana Ivana Vesela; o parcelaciji sveta »Slovenskega delavskega stavbnega društva« poleg Kolezij; o odplačilu stavbnih družbi »Union« na Dunaju za poprave v topničarski vojašnici; o parcelaciji mestnega sveta za poslopjem ljubljanskega jahalnega društva v Levstikovih ulicah; o uravnavi Miklošičeve ceste ob frančiškanski cerkvi; o razdelitvi na stavbišča onega sveta, kar ga mestni občini preostane od del Cottovskega posestva ob Poljanski cesti; o prošnji podružnice »Ljubljana« splošnega avstrijskega farmacevtskega društva za ustanovitev dveh novih lekarnic v Ljubljani; o delovanju ljubljanskega »prosto-voljnega gasilnega društva« in rešilne postaje v I. četrtletju 1903; o oddaji izpraznjevanja grebeničnih jam v topničarski vojašnici za leto 1903 in 1904. Šolskega odseka poročilo o ustanovitvi nove mestne slovenske dekliške osemrazredne ljudske šole. Direktorija mestne elektrarne poročilo o prošnji nekega uslužbenca za nagrado za izvezeno delo. Direktorija mestnega užitninskega zakupa: o prošnjah uslužbencev tega zakupa za izredne podpore; o vseh užitninskega zakupa v letu 1902. Regulačnega odseka poročilo o ponudbi Ivana Grajčarja glede nakupa hiše št. 15 v Vegovih ulicah.

— Iz deželne bolnice. Preljeli smo naslednji dopis: Častitemu uredništvu »Slov. Narod« tukaj.

Izvolite sprejeti resnici na ljubo sledeči popravek v prihodni list:

Trditve, ki se nahajajo v dopisu v štev. 95 »Slovenskega Naroda« od dne 28. t. m. glede odškodnine za hrano bolnikov, ki vstopijo tekom dneva v bolnišnico niso resnične.

Vsled pogodbe od leta 1896. štev. 8540 med deželo in redom, dobiva slednji za režijo za bolnika na medicinskem, kirurgičnem, dermatologičnem in oftalmologičnem oddelku na dan po 24 vinarjev, za bolnika na opazovalnem oddelku po 40 vin, v porodnišnici in ginekologičnem oddelku pa po 30 vinarjev (§ 23. pogodbe). Ker se zapisujejo jedila in pijače magistraltir (§ 24. pogodbe) dobiva red za hrano posameznega bolnika le toliko, koliko povzije in kar mu ordinirajo zdravniki.

Tudi druge trditve glede ravnanja z mlekom in mesom so pretirane, ravno glede teh stvari ni bilo dosihmal od strani bolnikov, kakor tudi od primarijev slišati pritožbe, kar se je konstatiralo v konferenci primarijev dne 28. t. m. Prodajati pa ne sme red ničesar, le to sme dobiti bolnik, kar mu zapisujejo zdravniki.

Vodstvo deželne bolnišnice v Ljubljani dne 1. maja.

Dr. K. vit. Bleiweis-Trsteniški. Na razpolaganje nam je bil dan naslednji prepis uradnega zapisnika: Št. zap. 988/ex 1903.

Zapisnik sestavljen dne 1. maja 1903, ko pride bolna reva Marija Strle, sedaj na Bledu, pristojna v občini Bloke, v občinsko pisarno, ter prosi za podporo vsled starostne onemoglosti in bolezn.

Na njeno prošnjo glede podpore ji navzodi gospod župan z Bleda Jakob Peteruel naroča, da naj bi šla Strle v deželno bolnišnico v Ljubljano.

Na to pa pravi Marija Strle, da rajši umrje, kakor pa da bi šla še enkrat v to bolnišnico kjer je bivala štiri tedne in iz katere je takole na pol živa prišla v dne 6. marca tega leta.

Na vprašanje župana, zakaj da je Strle tako slabotna iz deželne

bolnišnice odšla, pravi ona sledeče: hrana je bila zelo slaba in še ta vedno mrzla tako da Strle to kot polna ni mogla zavziti. Izjavi pa, da ona kot beračica kadar gre po hišah na kmetih, povsod dobi boljše jedila čeprav le to pri mizi drugim ostane, kakor pa v deželni bolnišnici v Ljubljani.

Za resničnost te izjave: Županstvo na Bledu dne 1. maja 1903. Župan: Jakob Peterkel, m. p.; zapisnikar: Dragotin Repč, m. p. občinski tajnik; + za Marijo Strle, Repe

Komentara tema dvema listinama ni treba pisati. Posebno izjava vboje reve, ki živi od miloščine, od odpadkov, govori cele knjige. Ozreti pa se moramo nekoliko na »Slovenca«. »Slovenec«, ki je naša razkritja o razmerah v deželni bolnišnici z navidezno sveto ogorčenostjo ves čas proglašal kot neresnična in celo poudarjal, da so usmiljenke naravnost od Boga poslani v postrežbo in tlažbo ubogih bolnikov, priznava sedaj naenkrat — če tudi indirektno — da so naša izvajanja utemeljena ter kliče na pomoč deželno vladu, ki naj skupno z deželnim odborom uvede disciplinarno preiskavo proti vodenju deželne bolnišnice, češ, da ali slabo nadzoruje ali pa je nezmožno. To je zlobna perfidija, ki so jo zmožni pač le ožindranji in radi častikraje in obrekočevanja že tolikokrat kaznovani gospodje okoli »Slovenca«. »Slovenec« dobro ve, da vodstvo ni odgovorno za razmere, ki obstoje že desetletja in ki so enako obstojale v stari bolnišnici, kakor obstoje v novi, on dobro ve, da je vzrok teh razmer edino le dosedanja pogodba, s katero je v deželnih dobroteljskih zavodih izročena skoraj vse — izvzemši zdravniškega oskrbovanja bolnikov — v oskrbo red u smiljenih sester in dobro znano je, da se ni nikdo bolj trudil odpraviti in urediti te razmere, kakor ravno sedanjí prezaslužení vodja, primarij dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški. Ko se je svoj čas trudil v deželnem zboru, urediti razmere v deželni bolnišnici, da bi ta ne bila uzorna le v zdravniškem oskrbovanju bolnikov, temveč tudi v vsakem drugem oziru, metali ste kamenje nanj, češ, da nastopa proti veri, ker je hotel, da se napové dosedanja pogodba z redom usmiljenih sester in uvede lastna režija in sedaj naj je on odgovoren za razmere, ki ste jih vi tako trdovratno zagovarjali in branili? Kdo pa je odgovoren za že ožigosane škandalozne razmere v hiralnici sv. Jožefa, za razmere, ki daleč nadkriljujejo one v deželni bolnišnici? In hiralnica je zavod, ki je privatna last reda usmiljenih sester in ki ga ta tudi vodi! Tudi mi smo za to, da se razmere v naših dobroteljskih zavodih strogo preiščejo, in da se vendar že enkrat sanirajo, a dotična komisija naj prične v hiralnici sv. Jožefa, s tem ji bode delo znatno olajšano, kajti preprčala se bode takoj, kje da tiži vzrok, da bolniki v naših dobroteljskih zavodih niso in ne morejo biti zadovoljni. — »Slovenec« se je spravi tudi nad dr. Tavčarja. Na to mu moramo povedati, da je dr. Tavčar kot deželni odbornik čisto neodvisen od odgovornega urednika »Slovenskega Naroda«. Kot urednik se dr. Tavčar čisto nič ne ozira na to, da je deželni odbornik, kakor se kot deželni odbornik čisto nič ne ozira na to, da je urednik. Zato kliče »Slovenec« čisto brezvspešno deželnega odbornika na pomoč proti odgovornemu uredniku. Kot urednik se dr. Tavčar zaveda, da je kontrola nad vsemi javnimi zadevami prva naloga vsakega lista. Če hoče »Slovenski Narod« to kontrolo izvrševati, potem mora odkrivati hibe in napake in mora priobčevati od verodostojnih strani napačne more vplivati, da se odstranijo napake. Vsake pritožbe list seveda ne more preiskati, že ker na pr. v bolnišnici nima prilike se sam prepričati, a tudi če je res kaka pritožba proti-

rana — s katero besedo je pa priznalo, da je pritožba v bistvu resnična in utemeljena — ni to nikaka škoda, saj je namen pritožbe, provzročiti preiskavo in stem provzročiti, da se odpravijo dejanski nedostatk. Namen naših notic in dopisov o deželni bolnišnici je bil, provzročiti preiskavo, ker je notorično, da so v deželni bolnišnici razmere, ki bi ne smele biti. Če je deželni odbor začel tako preiskavo, nas to le veseli. Prosimo pa, da naj se izvrši strogo in natančno in naj se ne zamečka po stari šabloni, nego naj se obelodani, kaj se je dognalo, obelodani pa tudi, kako in po kaki preiskavi, po kakih poizvedbah in pričah se je našel do- tični rezultat. V prvi vrsti je meril naš boj na izboljšanje hrane, a ne samo v bolnici, marveč tudi v hiralnici, kjer se celo izdajevano reči pomešajo zopet med ljudi in dajo bolnikom. Pri hiralnici zamore samo vlada kaj storiti in zato pozivljamo njo, naj tu vmes poseže. Kar se tiče hrane v bolnici, vemo iz zdravniških krogov, da bi bila hrana gotovo dosti boljše, če bi jo imela dežela v lastni režiji. In to je čisto naravno, ker je usmiljenkam predvsem za dobiček. To je splošno znana stvar, da zaslužijo usmiljenke v bolnici velike svote. Ko bi ne imele dobička, bi se bile že davno odpovedale. Tako pa vidimo, da se z vsemi silami trga za to, da ostane oskrbovanje hrane v njihovih rokah in z vsemi silami se branijo vsake vspešne in zanesljive kontrole. Usmiljenke pravijo, da za sedanje plačilo ne morejo dati boljše hrane. Če je to res, potem mora pač dežela več plačevati za hrano, ker dosedanja hrana absolutno ni primerna. Ali pa se je že kdaj poskusilo dobiti za ta denar boljše hrano? Ne! V stari bolnišnici se je usmiljenkam za hrano dosti manj plačevalo, kakor se jim zdaj morale so iz svojega skrbeti za razne reči, ki jih zdaj plačuje dežela, in še so imele lepe dobičke. Sedaj se plačuje za bolnika dosti več ko prej, sedaj plačuje dežela razsvetljavo in kurjavo in hrana je ravno tako slaba ko prej. Vsi merodajni krogi vedo, da bi se z lastno režijo razmere znatno izboljšale ali tisti nesrečni obzir na nedotakljive usmiljenke so vzrok, da se ta prememba ne izvede. Opetovano smo že rekli, da nimamo nič proti temu, če se usmiljenkam prepusti postrežba in če se jih za to delo primerno plača, ali glede hrane ne bo boljše, dokler se razmere korenito ne spremenijo, tem manj, ker je znano, da ima »die ehrwürdige Schwester Oberin« Leopoldina Hoppe celo bolnico v žepu. Kar mi zahtevamo, se v bistvu popolnoma vjema s tem, kar je uvedeno v vojaških bolnicah in to je: 1. Dež. odbor naj natančno določi kakovost in množino reči, iz katerih se pripravlja hrana; 2. naj dajatev hrane razpiše konkurenčnim potom; dobile je bodo tako usmiljenke, ker imajo svoje gospodarstvo in torej nihče ne more z njimi konkurirati. A z razpisanjem se zagotovi, da bo cena primerna; 3. dež. odbor naj poskrbi, da se vsak dan mleko, mast itd. preišče in naj nastavi kontrolne organe, ki bodo nadzorovali delo v kuhinji; 4. vsak dan naj posebna komisija pregleda in poskuša pripravljene jedi in ta komisija naj bo odgovorna, če bi hrana ne bila predpisom primerna. Če so take uredbe mogoče v vojaških bolnicah, kjer so se izvršile obnesle, zakaj bi ne bile v deželni bolnici. Doslej ni bilo v dež. bolnici nikake kontrole in zato so usmiljenke delale, kar so hotele. Temu se mora v okoliščini priti na vsak način. Zdravniki ne morejo nič za te razmere, ker njim je resno nadziranje hrane nemogoče. Če naj zdravnik stoji v kuhinji, se ne more baviti z bolniki. To uvideva vsak, kdor ima kaj soli v glavi. Zato pa bolniki vendar ne smejo biti prikrajšani na hrani. Zboljstati položaj bolnikov to je namen naše akcije, od tega namena ne odne-

hamo. Ko bo končana preiskava deželnega odbora govorili bomo dalje.

— Iz gornjegrajskega okraja se nam piše: Sobotni »Narod« nam je prinesel tudi nekaj novic iz našega okraja, tičejočih se knezoškofa Bonaventura iz Ljubljane. Kakor nas je dopis iz M. Nazareta razveselil, tako nas je ona vest o dovoljenju posojila 200.000 gld. ogorčila. O tej stvari bo res treba še govoriti, — temeljito govoriti. Treba bo pojasniti, kako pride naš okraj do tega, da se zaradi nepotrebnih, pogubnih, novih zavodov v Št. Vidu popolnoma opustoši in vremenskim nezgodam izpostavi. Treba bo povedati, da Bonaventura ni vreden in da bo čez 60 let že lahko njegov tretji ali četrti naslednik dolg 200.000 gld. plačeval in najbrž z nevoljo. Pojasniti bo treba, da grajščina Gornjigrad s časoma ne bo dajala nikakih dohodkov, ako se c. kr. uradi presele v Mozirje. Ravno tako gozdovi ne dajejo čistih dohodkov, čeprav se vseprek seka, kajti po izjavi uslužbencev samih, ni od sku-pička za les treba knezoškofu nika-kega mošnjčka, ker sekanje in spravilo lesa stane toliko, kolikor Lah plača. Pogodba je za tuje čifute silno ugodna, za Bonaventurovo bi-sago pa nič vredna. Kje je tedaj ga-rancija, da se bo na leto svota 12.000 do 15.000 gld. vračala? Pod sedanjimi razmerami je gornjegrajska grajščina ne more dati. Škof še sedaj ne more delavcem sproti izplačevati krvavega zaslužka, kako ga bo po-tem, ko bo moral vsak mesec šteti tisočak za obresti. To bo polom! In še tožbe — o katerih smo ravno kar slišali, bodo Bonaventuro tudi stale tisočake. Spravili so se namreč štirje pohabljeni delavci skupaj, ki so de-lali v škofovih gozdih, ter se tam ponesrečili. Ti bodo — kakor se sliši — po nekem ljubljanskem od-vetniku tožili knezoškofa za visoko odškodnino in to gotovo z uspehom. Pričakujemo v kratkem in z zani-manjem temeljitih člankov o posojilu 200.000 gld.

— V seji občinskega od-bora občine Žilče nad Cerknico sta bila dne 28. aprila t. l. izvoljena za častna občana c. kr. okr. glavar v Logatcu g. Kremenšek in gozdarski nadzornik turjaške grajščine g. Schanta.

— Umrla je na Dunaju v sta-rosti 22 let gdč. Emica Krušič, hčerka računskega oficila dunajskega mestnega knjigovodstva gosp. Vinka Krušiča. Naj v miru počiva!

— Ženskega telovadnega društva javna telovadska skušnja, ki je bila včeraj dopoldne v sokolovi telovadnici v Narodnem domu, je jako lepo uspela. Natančnejše poročilo pri-občimo jutri.

— Postojnska čitalnica in telovadno društvo „Sokol“ v Postojni nameravata dne 14. junija t. l. skupno razviti, svoje zaslave. Prihodnje dni razpošiljala se bodo vabila na slavna društva, različne korporacije itd., če se nameravajo ista udeležiti slavnosti. Natančnejši spored objavimo pozneje.

— Slovensko učiteljsko društvo za kočevski okraj zboruje 7. t. m. ob 10 uri dopoldne v Ribnici. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu predavanje g. J. Zupančič-a o praktičnem poučevanju po formalnih stopnjah in o ustni meri-tvi in delitvi na nižji in srednji stopnji. P. n. gg. društveniki se tem potom uljudno vabijo k udeležbi.

— Novo društvo. Državno namestništvo na Dunaju je odobrilo pravila novega društva, katero si snujejo slovenski in hrvaški dijaki vpodabljaljočih umetnosti. Društvo bode ime »Vesna«. V soboto, dne 9. t. m. bo ustanovni občni zbor, h kateremu so vabljene vsi na Dunaju živeči dijaki slovenske in hrvaške narodnosti, kateri obiskujejo katero si bodi umetniško šolo.

— Velika ljudska veselica dne 7. junija v Mariboru. Za veliko ljudsko veselico, katere se priredi le v prid družbe sv. Cirila in Metoda, se pripravljajo že tudi pevski zbori. Da bi bilo petje tem veličastnejše, prosi odbor zunanje pevce, da bi se po možnosti pridru-žili pevskemu zboru, ki se vadi v to svrhu v Mariboru. Zunanji pevci se naj urijo v navedenih komadih že prej, da je mogoča skupna pevska

vaja na dan pred veselico. Pelo se bode: 1. »Naše gore«, A. Förster, Pesmarica I. del str. 142; 2. »Triglava«, I. Aljaž II. del str. 35; 3. »Bratci veseli vsi«, »Ljubca povej povej« itd. Narodne pesmi harm. Hubad; 4. »V črnem grabnu« (iz Rokovnjačev) z orkestrom. Številki 3 in 4 se bodeta pomnožili in razposlali vsem znanim pevcem in pevkam. Če hočejo nastopiti še posamezni pevski zbori, naj blagovolijo to naznaniti odboru moške podruž-nice.

— Ogenj v Pollakovi to-varni. V noči od 2. na 3. t. m. ob 2 uri nastal je v Pollakovi tovarni na sv. Petra cesti ogenj, ki je uničil šupo za čreslo in več vagonov čresla. Ogenj se prvi opazili policijski stražniki, ki so po St. Peterskem predmestju in po Poljanah patrolirali. Stražniki so poklicali hišnika Gregorja Zora, da je odprl tovarniška vrata, obvestili požarno brambo in vojaštvo. Požarna bramba, ki je bila s svojim načelnikom gosp. Ferd. Stricelnjom takoj na licu mesta, je z velikim trudom in naporom ogenj omejila na šupo za čreslo in rešila drugo tovarniško poslopje, ki stoji tik navedene šupe. Vojaštvo, po-ličija in žandarmerija, ki je tudi došla na pogorišče, zastražili so tovarno in zaprli St. Petersko cesto, odkoder je požarna bramba iz hidrantov jemala vodo. Ogenj je nastal najbrže na ta način, da je prišel s čreslom v stroj, v katerem se melje čreslo kak ka-menček, ki se je pri mlenju okresal in dal iskre od sebe, ki so čreslo zane-tile. Ogenj je v čreslu tlel, dokler ni dobil duška in se razširil. Na prosto vdaril je približno na strehe in takoj vpepelil celo streho. Škoda se ceni na približno 40.000 kron. Pogorela šupa s čreslom vred je bila zavarovana pri banki »Slaviji«.

— Prijet slepar. Dne 30. aprila je prišel v Goldsteinovo prodajalnico Pod Tranco neki mlad čedno oblečen človek in se dal pokazati kukala. Izbral je dve kukali in prosil, da se mu jih da domov na izbero in je dobil kukali in odšel. Goldstein je zaman čakal, da mu bode neznanec vrnil kukali ali pa prinesel denar. Ker do včeraj jutraj ni bilo neznanca nazaj v prodajalnico, je Goldstein stvar naznanil policiji, ki je dejanje takoj sumničilo bivšega za-varovalnega agenta Franca Hauptmana, ki se je zadnji čas klatil po mestu in je tega prijela in predstavila Goldsteini ženi, katera je bila kukali prodala, Franc Hauptman je bil tudi pravi slepar in je priznal, da je kukali prodal pri Moržnarjih. Mej tem je bila policija še izvedela, da je Hauptman na isti način izvalil v Kobilčevi prodajalni na Mestnem trgu dežnik in solnik in poskušal tudi klobučarja Ivana Sokliča opehariti za klobuk, pa se mu ni dal. Policija je Hauptmana izročila deželnemu sodišču.

— Berači na cesti na Rožnik. Včeraj popoldne je bilo na cesti na Rožnik in na potih na Rožnik vse polno beračev in beračic, ki so na ves glas vpili in tožili svoje nadloge. Naj bi pristojna oblastva skrbela vendar za to, da bi ob ne-deljah po tej cesti in po teh potih patrolirali orožniki, da ne bode na poti na Rožnik toliko beračev, kakor na kaki božji poti.

— Klasifikacija konj za II. in III. okraj se je vršila danes dopoldne. Izmed 193 konj je bilo 65 potrjenih za ježo, topničarstvo in tren.

— Na južnem kolodvoru najdene reči. V pretečenem tednu so bile na južnem kolodvoru sle-deče reči najdene: 1 kanton z man-šetami in ovratniki in 2 telovnika.

— Sod vina je padel v soboto zvečer na Dunajski mitnici na levo nogo prostaku Ivanu Potočniku od 27. brambovskega pešpolka in mu jo pod kolonom zlomil. Pripeljal je bil na dvokolesnem vozu sod vina s 341 litri z južnega kolodvora in je pri mitnici zapeljal voz preveč na stran ceste tako, da je prišel voz v cestno strugo, se nagnil in je sod padel z voza njemu na nogo. Pone-srečence so z rešilnim vozom prepe-ljali v vojaško bolnico.

— Žepna tatvina. Mariji Tomčevi, posestnici v Streliških uli-cah št. 10, je 1. t. m. ob 1/8. uri zvečer ukradel neznan tat v šentpe-terski cerkvi iz žepa denarnico, v kateri je imela okoli 14 kron denarja in dva zlata prstana.

— Strelna treščila je pri vče-rajšnji večerni nevihti v Čukov hlev in ga užgala. Ubila je tudi žrebe v hlevu.

— Pogreša se 12 let stara deklica Ivana Pavšnerjeva, hči čev-ljarja Valentina Pavšnerja, stanujo-čega v Velikih dolnarskih ulicah št. 8. Dne 29. aprila t. l. je odšla z doma in je do danes še niso našli. Imela je na sebi rujavo jupico, mo-dro krilo, bel predpasnik in rudečo čepico.

— Tatvine. Hlapcu M. Spenko na Dolenjski cesti št. 5 je bilo danes po noči iz hleva vkradena nikelnasta ura. — Likarici Ani Vodušek na

Mariji Tereziji cesti je neznan tat vkradel iz sebe zlat prstan.

— V Ameriko se je odpeljalo včeraj ponoči z južnega kolodvora 188 oseb. Policija je prijela na kolo-dvoru jednega fanta, ki še ni bil za-dostil vojaški dolžnosti in jo je hotel popihati v Ameriko.

— Najdeno. Na pokopališču je bil v soboto zvečer najden črn svinlat dežnik.

— Mesečni meteorološki pregled. Minoli mesec mali traven je bil zelo hladen in vetroven. — Opazovanja na toplomeru dadó po-vprek v Celsijevih stopnjah: Ob sed-mih zjutraj 4-0°, ob dveh popoldne 11-1°, ob devetih zvečer 6-1°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 7-1°, za 2-6° pod normalom. — Opazovanja na tlakomeru dadó 730-1 mm kot srednji zračni tlak, za 5-9 mm pod normalom. — Mokrih dni je bilo 12; padavina dež in dvakrat sneg, znaša 137-7 mm. — Med vetrovi je jugozahodni daleč presegal druge.

• Najnovejše novice. Iz vode so potegnili v Bachwitzu iz Saale 40letnega Mummerta, nje-govo ženo, sina in hčer. Oče je bil skupaj zvezan s hčerjo, mati pa s sinom. Rodbina je izginila že pred dnevi iz Lipskega. — Mandat hr-vatskega občinskega svetnika Barčiča je sklenil občinski svet na Reki anulirati. Župan je Barčiča tri-krat pozval, naj se odstrani od seje, a Barčič je izjavil, da se umakne le sili. Župan je valed tega sejo zaklju-čil. Hrvatje so priredili Barčiču pri-srčne ovacije. — Tri obglavljene osebe so našli na nekem posestvu pri Florenci. Bil je to posestnik Ci-anferoni, njegova žena in nečakinja. — Spominsko ploščo Goetheju odkrijejo slovesno v Neapolju dne 6. t. m. v spomin pesnikovega bivanja v tem mestu. — Proti uredniku »Obzorja«, profesorju Pasariću se je vršila v soboto sodna razprava. Razprava je bila tajna. Tožba po § 25. tiskovnega zakona se je usta-vila ter so se akti izročili državnemu pravdnistvu. — Grofa Lonyaya in soprogo je sprejel cesar v daljši avdijenci. — Ruski car in carica sta odpotovala v Carskoje selo. — 600 delavcev brez dela je vled požara v Horici, kjer je popolnoma pogorela pletilnica tvrdke Hirsch. Škoda znaša 600.000 K. — Nemiri na Španskem. V Jumili je na-skočila množica municipalno poslopje. Orožniki so streljali ter ubili 5 oseb, mnogo pa jih ranili.

Telefonska in brzojavna poročila.

Novo mesto 4. maja. V za-devi notarjev proti Vencajzu prva sodba potrjena. Vencajz plača globo in stroške.

Dunaj 4. maja. Pritožba dr. Lampeta in Rakovca glede previ-soke kazni je odbita. Dr. Šustersič baje vložil prošnjo na cesarja za pomiloščenje.

Dunaj 4. maja. Cesar je svoje za sredo določeno odpotovanje v Budimpešto odložil do petka.

Dunaj 4. maja. Ministrski predsednik Körber je bil včeraj v dolgi avdijenci pri cesarju.

Dunaj 4. maja. Grof Potocki, kandidat ene stranke poljskega kluba za galiskega namestnika, je prišel sem. To je seveda v zvezi z namestniško krizo in toliko za-nimivejše, ker je kandidat mini-strskega predsednika za to mesto galjski finančni ravnatelj Kori-towski.

Dunaj 4. maja. »Fremdenblatt« prijavlja obširno pojasnilo o avstrijski eskadri, ki leži pred Solunom. Po tem pojasnilu bi moglo brodogve izkrcati 2700 moč.

Dunaj 4. maja. Podadmiral Eberan se je vrgel na relse mestne železnice in bil povožen. Dosegel je starost 65 let.

Praga 4. maja. V Budejevicah so narodni socialisti včeraj praz-novali majsko slavnost. Ker jim je policija konfiscirala zastavo, je prišlo do velikih izgrediv.

Petrograd 4. maja. Na smrt obojnici morilec konzula Ščerbine, Ibrahim, je bil na željo ruskega carja pomiloščen in mu je sodišče prisodilo dosmrtno ječo.

Slovenol in Slovenke! Ne zahte družbe sv. Cirila in Metoda!

Bratje Sokoli!
vdeležite se današnjega zborovanja o preložitvi štiri-desetletnice. Zborovanje bo ob 8. uri zvečer v restavraciji „Nar. doma“.
Na zdar!
Odbor.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunaj. borze 4. maja 1903.

Maloboni papirji.	Dinar	Blago
4 1/2% majeva renta	100 75	100 95
4 1/2% srebrna renta	100 63	100 80
4 1/2% avstr. krona renta	101 10	101 30
4 1/2% zlata	121 10	121 30
4 1/2% ogrska krona	99 55	99 75
4 1/2% zlata	121 30	121 50
4 1/2% posojilo dežele Kranjske	99 75	—
4 1/2% posojilo mesta Spiljeta	100	—
4 1/2% posojilo mesta Zadra	100	—
4 1/2% bos. herc. žel. pos. 1902	101 10	101 02
4 1/2% češka dež. banka k. o. z	99 55	100 80
4 1/2% ž. o. z	99 60	100 60
4 1/2% zast. pis. gal. d. hip. b.	101	102
4 1/2% pest. kom. k. o. z	101	102
4 1/2% 10% pr.	107 80	108
4 1/2% zast. pis. innerst. hr.	101	102
4 1/2% ogr. centr.	100 80	101 50
4 1/2% deželne hranilnice	100 35	101 35
4 1/2% zast. pis. ogr. hip. b.	100	101
4 1/2% obl. ogr. lokalne železnice d. dr.	100	101
4 1/2% češke ind. banke	98 50	—
4 1/2% prior. Trst-Poreč lok. žel.	99 50	99 75
4 1/2% dolenskih železnice	307 75	308 75
4 1/2% juž. žel. kup. 1/2%	101	102
4 1/2% av. pos. za žel. p. o.	—	—
Srečke.	—	—
Srečke od leta 1854	174	184
„ „ 1860 1/2	183	185
„ „ 1864	248	252
„ tizske	158	159
„ zemlj. kred. I. emisije	276	281
„ II.	275	278
„ ogrske hip. banke	260	263 50
„ srbske a. frs. 100	90	93
„ turške	118	119
Basilika	19	20
Kreditne	438	442
Inomoške	84 25	83 25
Krakovske	74	78
Ljubljanske	70	75
Avstr. rud. križa	54 90	55 90
Ogr.	27	28
Radolfove	68	72
Salcburške	75	79
Dunajske kom.	440	445
Delnice.	—	—
Južne železnice	47	49
Državne železnice	688 50	689 50
Avstro-ogrsk. bančne del.	1604	1614
Avstr. kreditne banke	674	675
Ogrske	726	728
Zivnostenske	252	263
Premogovop v Mostu (Brux)	680	684
Alpske montan	390 25	391 25
Praške želez. ind. dr.	1680	16 85
Rima-Muranyi	484	485
Trboveljske prem. družbe	385	390
Avstr. orožne tovr. družbe	353	354
Češke sladkorne družbe	155	157
Valute.	—	—
C. kr. cekin	11 32	11 38
30 franki	19 07	19 08
30 marke	23 42	23 49
Sovereigns	23 94	24
Marke	116 97	117 15
Laški bankovci	95 25	95 45
Rubli	251 75	253 75

Žitne cene v Budimpešti.

dne 4. maja 1903.

Termin.	za 50 kg	K
Pšenica za maj	7 63	7 44
„ „ oktober	50	6 42
Ra „ maj	50	6 30
Koruzna „ maj	50	6 35
„ „ oktober	50	5 56
Oves „ oktober	50	5 56
Espektiv.	—	—
Nespremenjeno.	—	—
10 vinarjev ceneje.	—	—

Zdravilišče

Krasno in odlično letovišče.
Postaja južne železnice.
Poljčane. 6 ur od Dunaja.
Seizja od maja do septembra.

Rogaška Slatina
Biser zelene Štajerske

1902:
je obiskalo zdravišče 3100 oseb (največje število obiskovcev).

Vrelca „Tempel“ in „Styria“ dosega najbližje vrelce v Karlovih in Marijinih vrelcih. Zdravilišče za zločinke, drevine, jetne in ledvične bolezni, katere so pil, sladkorno bolezen, žolčne kamence, bolezni v mehurju. Obsesti nasadi z dreveci, veliki gozdovi listnatih dreves in šilovja za terensko zdravljenje. — 3 velika kopališča za toplo, mrzlo in mineralno kopanje. Zdravljenje s mlekom, siračo in kefirjem. Izborna zdraviliška godba. — Tekmovalne športne igre. Raznolike družbene življenje. Brošure in prospekte pošljite ravnatelju.

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 306 1/2. Srednji srčni tlak 756 0 mm.

Maj Čas opazovanja Stanje barometra v mm. Temperatura Vetrovi Nebo

2. 9. sv. 729 3 13 2 sl. sever oblačno

3. 7. sv. 729 3 11 3 sl. jz.ah. pol. obl.č.

4. 2. pop. 727 2 24 0 sl. jug. pol. obl.č.

5. 9. sv. 729 5 13 6 sr. sever. dež

6. 7. sv. 727 5 12 0 sl. jz.ah. pol. obl.č.

7. 2. pop. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

8. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

9. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

10. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

11. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

12. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

13. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

14. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

15. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

16. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

17. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

18. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

19. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

20. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

21. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

22. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

23. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

24. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

25. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

26. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

27. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

28. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

29. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

30. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

31. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

32. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

33. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

34. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

35. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

36. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

37. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

38. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

39. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

40. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

41. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

42. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

43. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

44. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

45. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

46. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

47. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

48. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

49. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

50. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

51. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

52. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

53. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

54. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

55. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

56. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

57. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

58. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

59. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

60. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

61. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

62. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

63. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

64. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

65. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

66. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

67. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

68. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

69. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

70. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

71. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

72. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

73. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

74. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

75. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

76. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

77. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

78. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

79. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

80. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

81. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

82. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

83. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

84. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

85. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

86. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

87. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

88. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

89. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

90. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

91. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

92. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

93. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

94. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

95. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

96. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

97. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

98. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

99. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

100. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

101. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

102. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

103. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

104. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

105. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

106. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

107. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

108. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

109. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

110. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

111. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

112. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

113. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

114. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

115. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

116. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

117. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

118. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

119. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

120. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

121. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

122. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

123. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno

124. 1. sv. 727 1 16 4 p.m. jz.ah. del. jasno